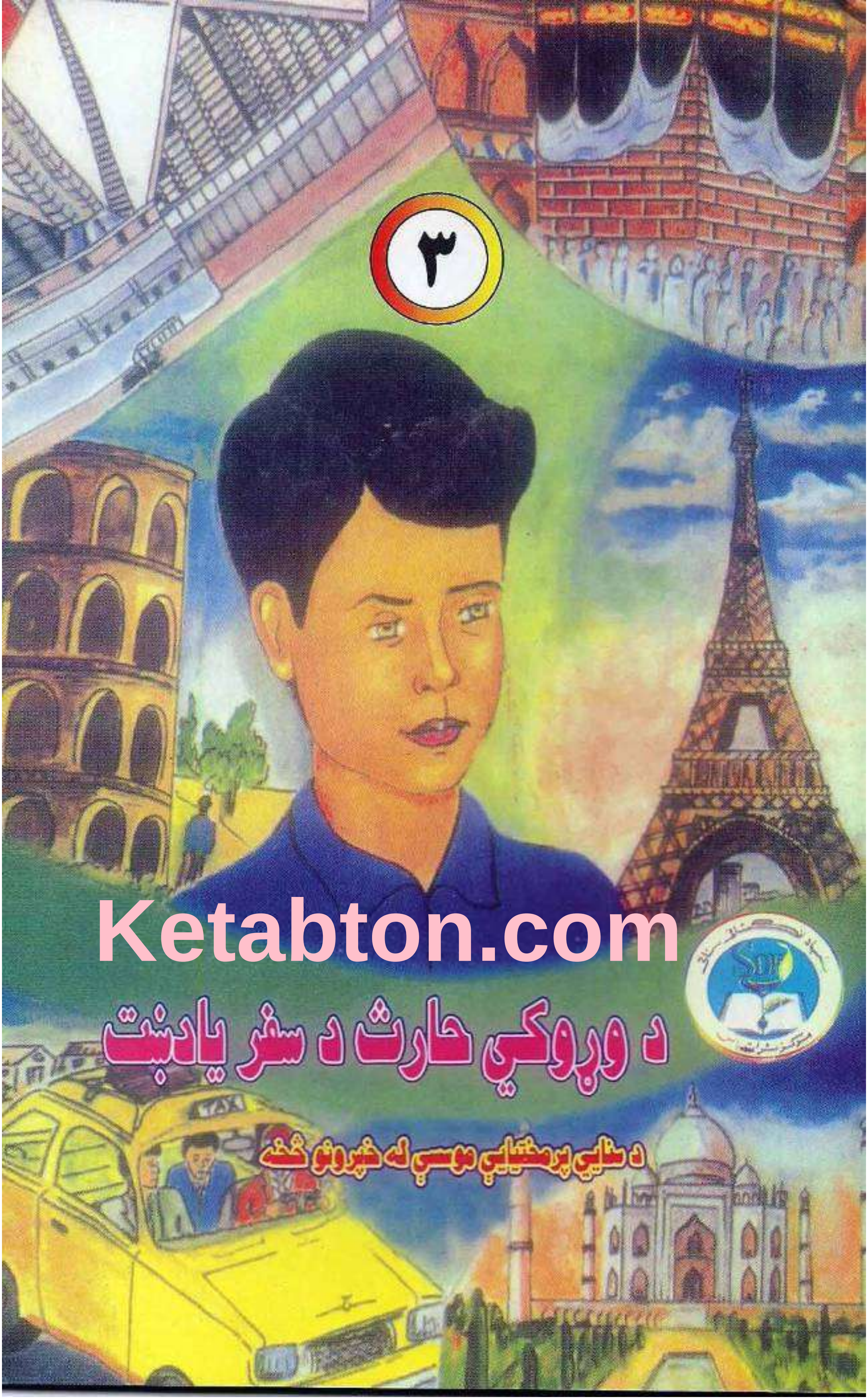

۳
Ketabton.com
د وړوکي حارث د سفر یادښت
د ثنايي پرمختيايي موسسې له خپرونو څخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳

دوړوکي حارث د سفر یادښت

خپرونکې : د سنايي پرمختيايي موسسه
مسول مدير : راز محمد «دليلي»
ليکونکی : محمد رفيع «کابلي»
پښتو ژباړه : سيد حامد «هاشمي»
انځورگر : سلطان حميد «فانوس»
کمپوز او ديزاين : سيد نذير «حسيني»
لومړی چاپ : ۱۰۰۰ ټوکه، د افغانانو لپاره د عالي تعليماتو اداره (SAFE) د ۱۳۷۷ کال د کب مياشت.
دويم چاپ : ۱۰۰۰ ټوکه، د سنايي پرمختيايي موسسه (SDO) د ۱۳۷۹ کال د وري مياشت.
دريم چاپ : ۵۰۰۰ ټوکه، US-BPRM د IRC-UGP له خوا د ۱۳۷۹ کال دتلې مياشت.
څلورم چاپ : ۲۰۰۰ ټوکه، USAID, TROCAIRE په مالي مرسته د ۱۳۸۰ کال د تلې مياشت.
پنځم چاپ : ۲۰۰۰ ټوکه، د سنايي پرمختيايي موسسه Children at Risk د ۱۳۸۱ کال د مرغومي مياشت
شپږم چاپ : ۱۰۰۰ ټوکه، دسنايي پرمختيايي موسسه د ۱۳۸۲ کال د تلې مياشت.
اووم چاپ : ۲۰۰۰ ټوکه، د سنايي پرمختيايي موسسه د ۱۳۸۲ کال د ليندۍ مياشت.
اتم چاپ : ۱۰۰۰ ټوکه، د سنايي پرمختيايي موسسه د ۱۳۸۳ کال دليندۍ مياشت.
اوسني چاپ :
نهم چاپ پښتو : ۱۵۰۰ ټوکه د سنايي پرمختيايي موسسې په مالي لګښت د ۱۳۸۵ کال د سلواغې مياشت
لسمه طبع پښتو : ۱۰۰۰ ټوګه د سنايي پرمختيايي موسسې په مالي مرسته د ۱۳۸۶ کال د کب مياشت

ددې کتاب ټول حقوق د سنايي پرمختيايي

موسسې پورې اړه لري.

په کابل کې پته : پنځم سړک، انصاري څلور لارې د محمد علم فيض زاد ليسې خواته
تيلفون : ۰۲۰ - ۲۲۰۱۶۹۳
پوست بکس : ۱۸۱
برېښنا ليك : sieal@brain.net.pk
انترنيت پاڼه : www.sanayee.org
په پاکستان کې پته : اورکزي پلازې شاته، يوينورستي تاون، پيښور پاکستان.
تيلفون : ۰۰۹۲ - ۹۱ - ۵۸۴۲۱۵۵ - ۹۱۵۸۲۱۶۵
فکس : ۹۲+ ۹۱ - ۵۸۴۵۱۳۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳

تصويري کيسه

د وړوکي حارث

د سفر يادښت

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوړوکي حارث د سفر یادښت

کله چې((دوړوکي حـــارث)) کتاب، لوســـتونکو و لوســـتلو، ټولو کوچنيانو ځانونه د حــارث په څير ګڼل او د ســفر ذوق و رســره پيدا شوتر څويوتره(کاکا) و مومي او په سفر سره ولاړشي. مونږ ته يې ليکونه راواستول او تلفونونه يې وکړل چې ځرنګه کولای شي د نړۍ شا او خواته سـفر وکړي؟ زمونږ ځواب دوي ته داؤ چې د نړۍ په هکله مطالعه وکړي او ځانونه د نړۍ د احـوالو څخه خبـر کړي. د پايلې په توګه(دوړوکي حــارث) کتاب زرګونه ټوکه د لوســتونکو د پوښتنو د ځواب لپاره موثر وو. د دې لپاره چې لاسونه موتش پاتې نه شـي بـيا هـــم د دې کتـــاب د چاپولـــو په هکلـــه هـــڅه کـــوو چې د غوښتونکو او مطالعه کوونکو د تندې تسکين وکړو.

والسلام

(c) ketabton.com: The Digital Library

سریزه

دغه کتاب دریم کتاب دی چې د کوچنیانو لپاره دخپرولودلړۍ په برخه کې د سنايي پرمختیا یي موسسې(SDO)له خوا د چاپ په ګاڼه ښایسته کیږي. دا کتاب دومره په زړه پورې او ګټور دی چې په لوستلو سره یې په زړه پورې، ګټور او نه هیریدونکي موضوعات زده کیږي او یادښت یې د تل لپاره دلوستونکو په ذهنونو کې پاتې کیږي.

دغه کتاب دیو هوښیار اودقیق کوچني صحنې او موضوعات چې دنړۍ څو ملکو نو ته دپلار دیو دوست سره چې دی یې(کاکاجان) بولي تشریح کوي. ښکلې تصویرونه ،نقشې او د مختلفو ممالکو بیرغونه د کتاب ښکلا لازیاتوي.

ددې کتاب دنشر ولو موخه او مقصد دکوچنیانو د ذهنونو پرمختیا ، پیاوړتیا اود معلوماتو ډیر والی دی .

والسلام

راز محمد «دلیلي»

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوړوکي حارث د سفر یادښت

کله چې زه د دولســو کلو نو هلك وم زموږ په ګاونډ کې يوه سپين سرې مهربـانه ښځه وه چې مونږ ته بـه يې کيسې کولې. هغې بـه ويل: پخوا يو ښوونکی وٶ چې يوبــڼ او يو طوطي يې درلودل. کله به چې ښوونکی له ښوونځي څخه کورته راغی، خپل بڼ ته به تللو او خپل طوطي به يې هم دځان سره وړلو. د طوطي قـفس بـه يې دونې په يو ښاخ کې ځوړند ولو او خپله بــه يې دونې ســيوري لاندې سبــق وايه. کله بــه چې ښوونکي چاته ويل چې ښه راغلاســت طوطي بـه يې هم په خپله ژبـه غڙ غڙ کاوه او ويل بـه يې ښه راغلاست، ښه راغلاست.

د کلي هلکانو ښوونکي ســــره ډيره مينه لرله او هغه ته بـه يې ښاغلی ښوونکی صاحـب

(c) ketabton.com: The Digital Library

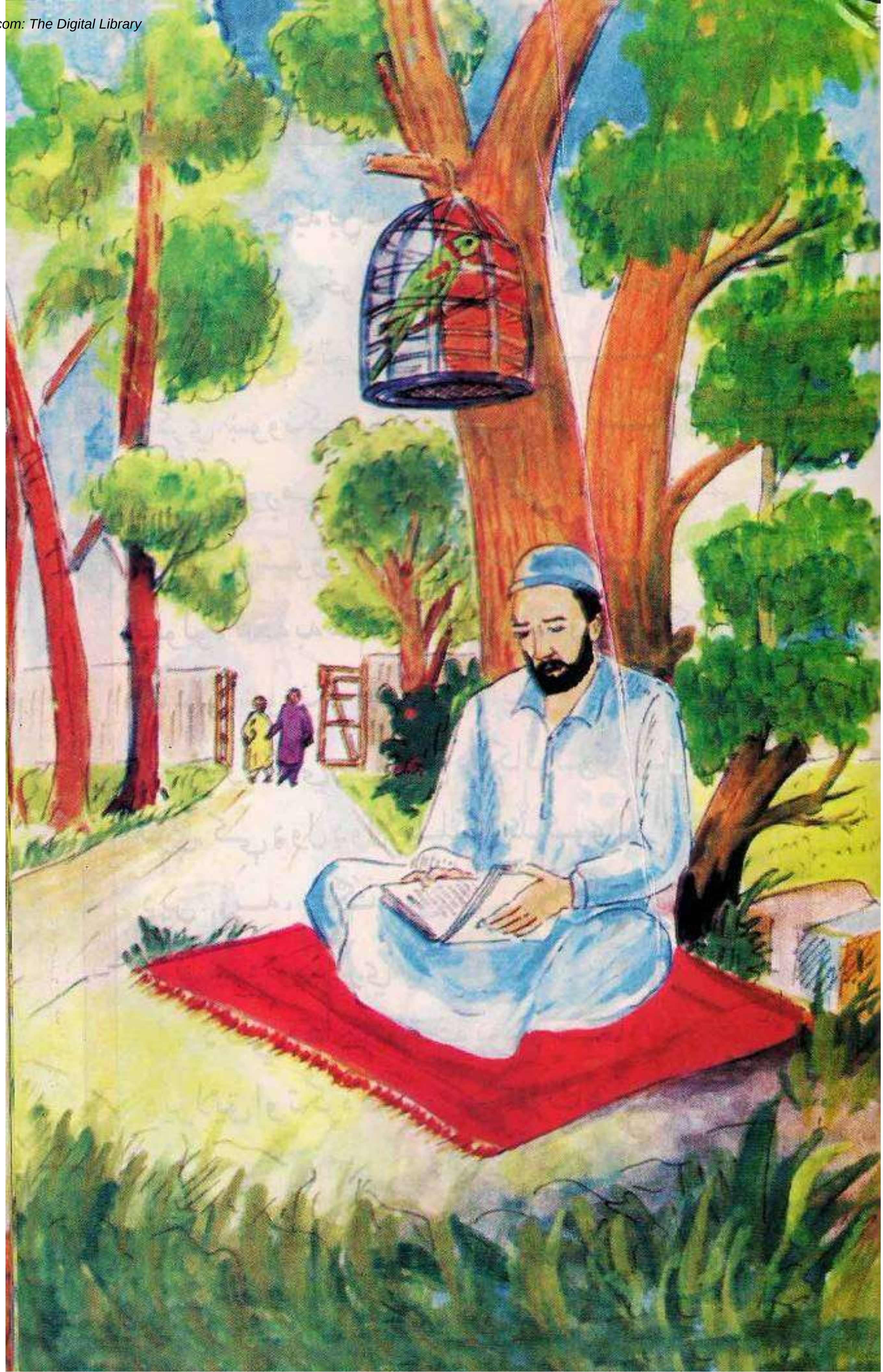

(c) ketabton.com: The Digital Library

وایه. هغوي به بڼ ته راتلل، دونو سیوري لاندې به د ښوونکي خواته راټولیدل او دهغه نه به یې غوښتل چې د تیروو ختونو کیســــــــې ورته وکړي. ښوونکي به د نړۍ، غرونو، سیندونو، لمر، سپوږمۍ او ستورو کیسې کولې. طوطي به هم په شوق او ذوق سره دې کیسوته غوږ نیولو، هغه به هم د هلکانو په شان ښوونکي ته ښاغلي ښوونکی صاحب وایه.

ښوونکي یوه ورځ هلکانوتـو وویـل: ((په نړۍ کـې ډول ډول خلـك ژوند کـوي. د هغـوي دین، ژبـه، رنګ، پوښکی، رواج او خوراك له مونږ سره توپیرلري.))

د کلي د هلکانو څخه یو هم حــــارث ؤ چې ډیر لایق او تکړه هلك ؤ. حــــارث هوډ درلودلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

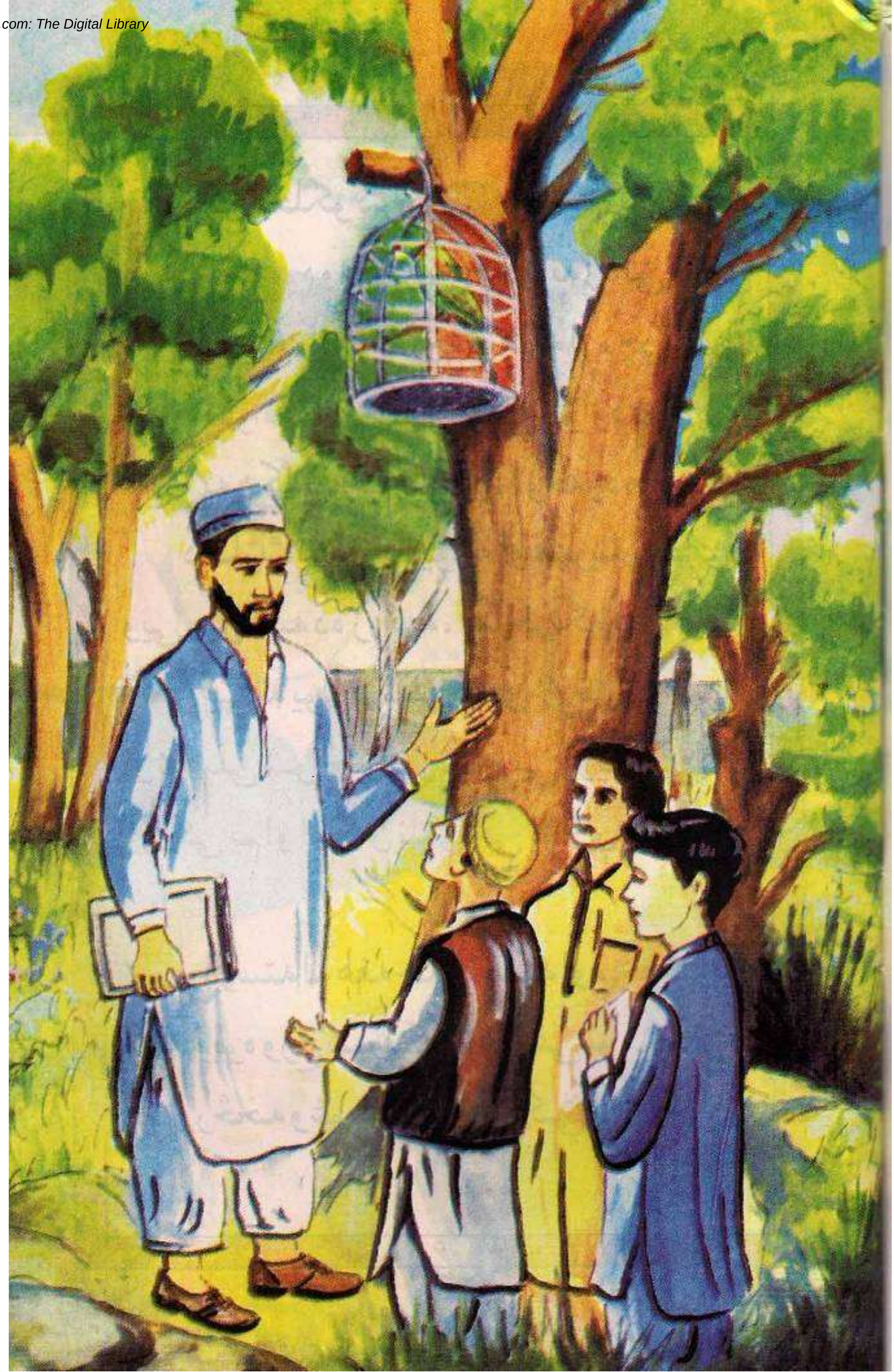

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې د نړۍ د خلکو د رواجونو په هکله په ډېر څه
و پوهېږي. یوه ورځ کله چې کور ته راغی، خپل
پلار ته یې وویل: ((پلار جانه هیله لرم چې د نړۍ
شا او خوا ته سفر وکړم او وګرځم او د ډول ډول
خلکو په هکله په څه وپوهېږم او څه زده کړم.))
د حارث پلار چې یو ښه او مهربان سړی و،
ویې ویل: (ښه ده زړګیه، اما څرنګه به امکان
ولري چې ته یوازې سفر وکړې ؟) حارث حیران
او ناهیلی شو او د ځان سره یې وویل چې لاخو
وړوکی یم او امکان نلری چې یوازې سفرو کړم
.
وروسته له هغه حارث شپه او ورځ غمجن
و هغه یوه ورځ ښوونکي ته ورغی او مشـــوره
یې ورڅخه وغوښتله. ښوونکي ورتـه وویـل

(c) ketabton.com: The Digital Library

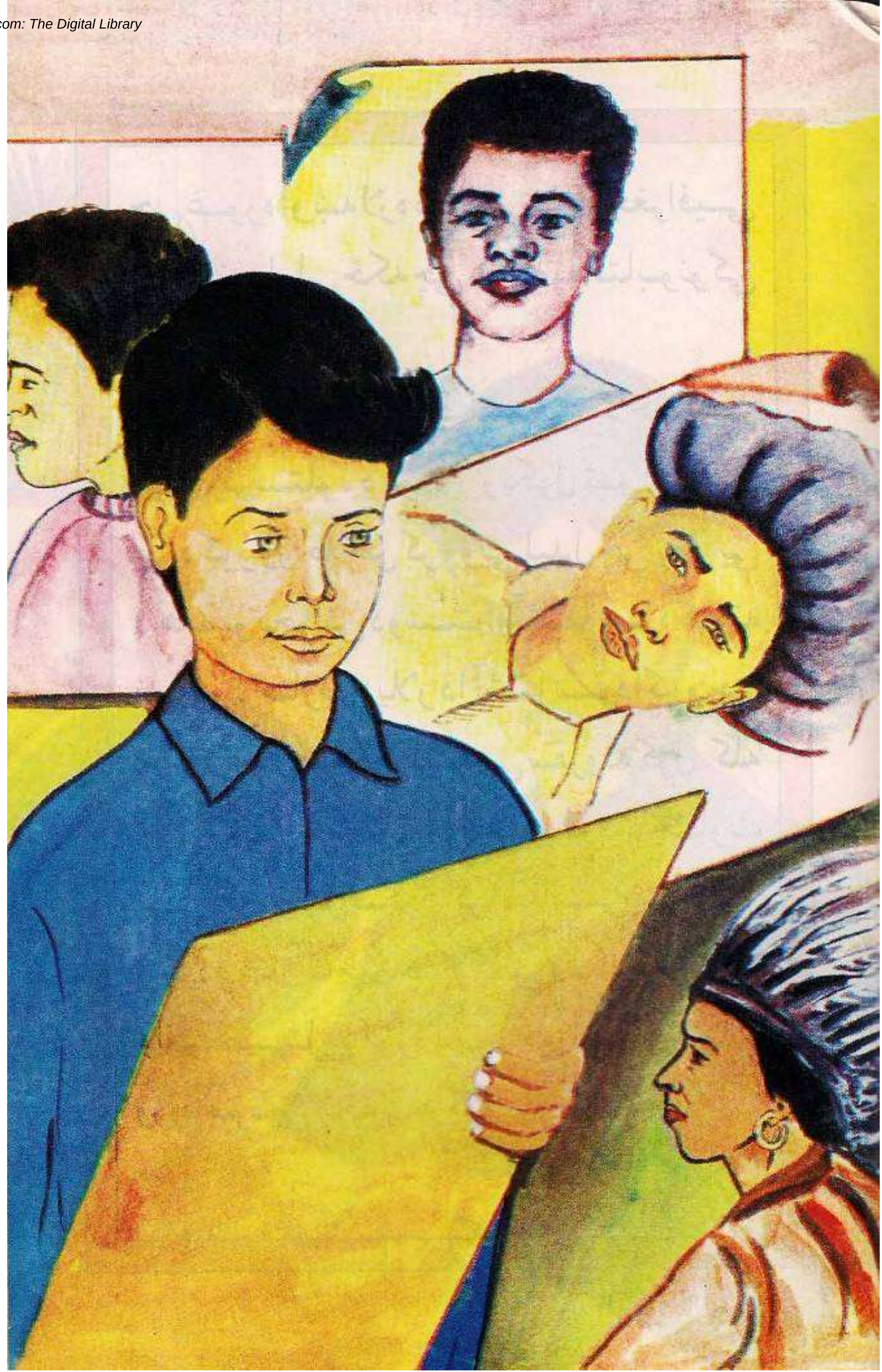

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې غـوره او ښه لاره داده چې تـه د جغرافيـې کتابونه ولولې ځکه چې هر څه په کتابـونو کې شته دي.

يوه ورځ کله چې حـــــارث د جغرافيې کتاب لوسـتلو، د کور ور وټکول شـو. کله چې يې د کور ور خلاص کړ، ويې ليدل چې پلار يې د هغه يو پخواني دوسـت او آشـنا سـره کورته ننوتل. د حـارث د پلار دا آشـنا سـوداګر وٴ چې دنړۍ مختلفو ملکونو ته يې سفرونه کول. کله چې د ژمي رخصتۍ را ورسـيدلې، د حـارث پلار هغه د خپل سـوداګر آشنا سـره په سـفر ولېږد. حـارث ځان سـره کالي، کتابچه او قـلم واخيســـــتل، مور، پلار، خويندو او وړوکي ورور سره يې مخه ښه وکړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

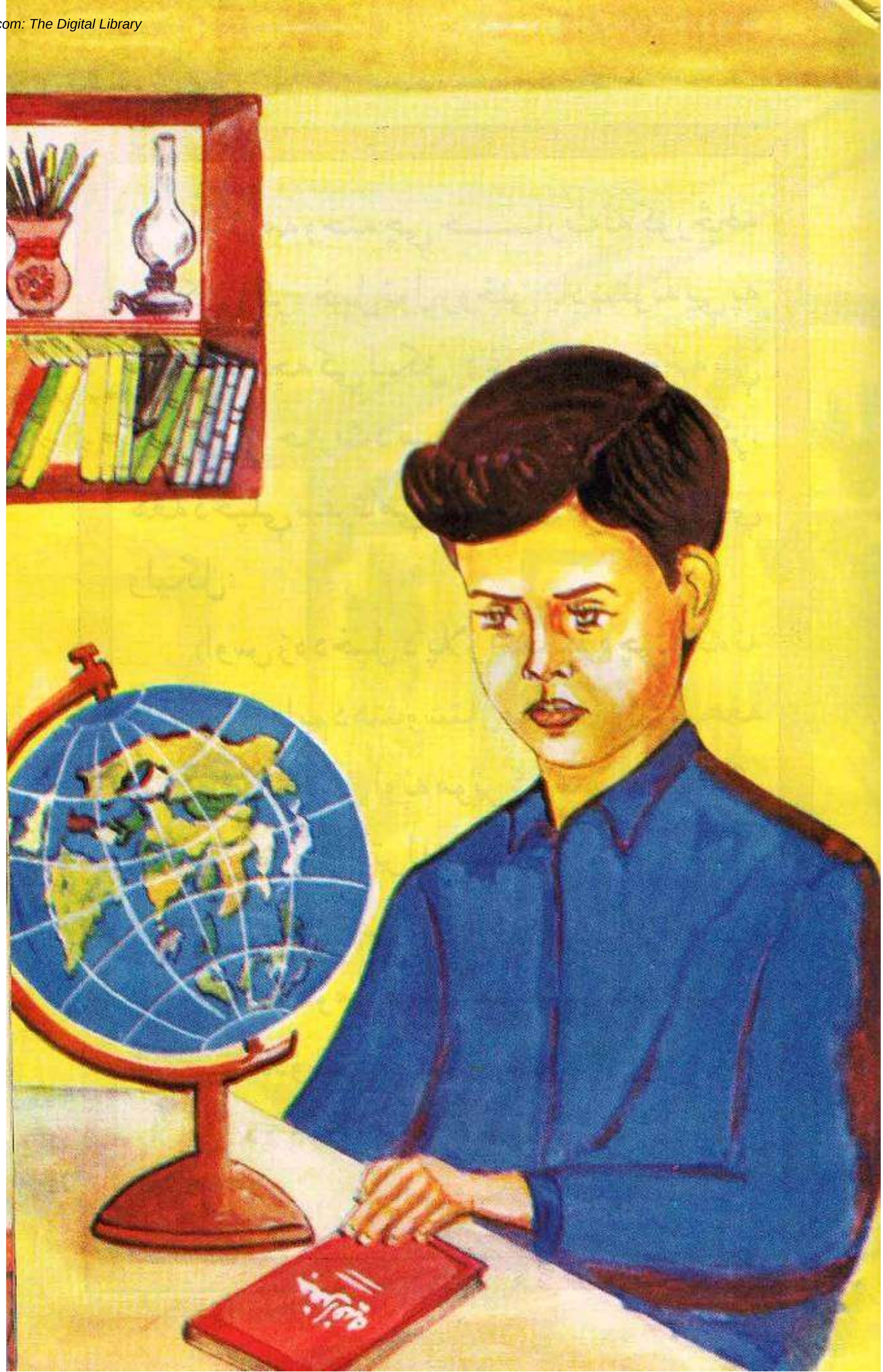

(c) ketabton.com: The Digital Library

له کومه وخته چې حـــــارث له کور څخه حـرکت وکړ، خپل تول روځني یادښتونه یې په خپله کتابچه کې لیکل. دغو یادښتونو تـه یـې د (وړوکي حـارث د سـفر یادښتونه) نوم ورکړ. هغه د خپلې سفرنامې په لومړی مخ کې داسـې ولیکل:

(اوس زه د خپل د پلار آشنا سره چې هغه ته کاکا جان وایم د هندوستان په لاره روان یم. هغه سـتړی شـوی دی او په موټر کې ویده دی، مګر زه ویښ یم او د موټر له ښیښې څخه د بـــاندې ګورم. سره د دې چې ژمی دی خو هوا ګرمیږي.)

نن د مرغومي د میاشــــتې اتمه نیټه ده او مونږ هندوســـتان ته رســـیدلي یو. د هند پلازمینه د ډهلي ښار دی د هند د نفوســــو

(c) ketabton.com: The Digital Library

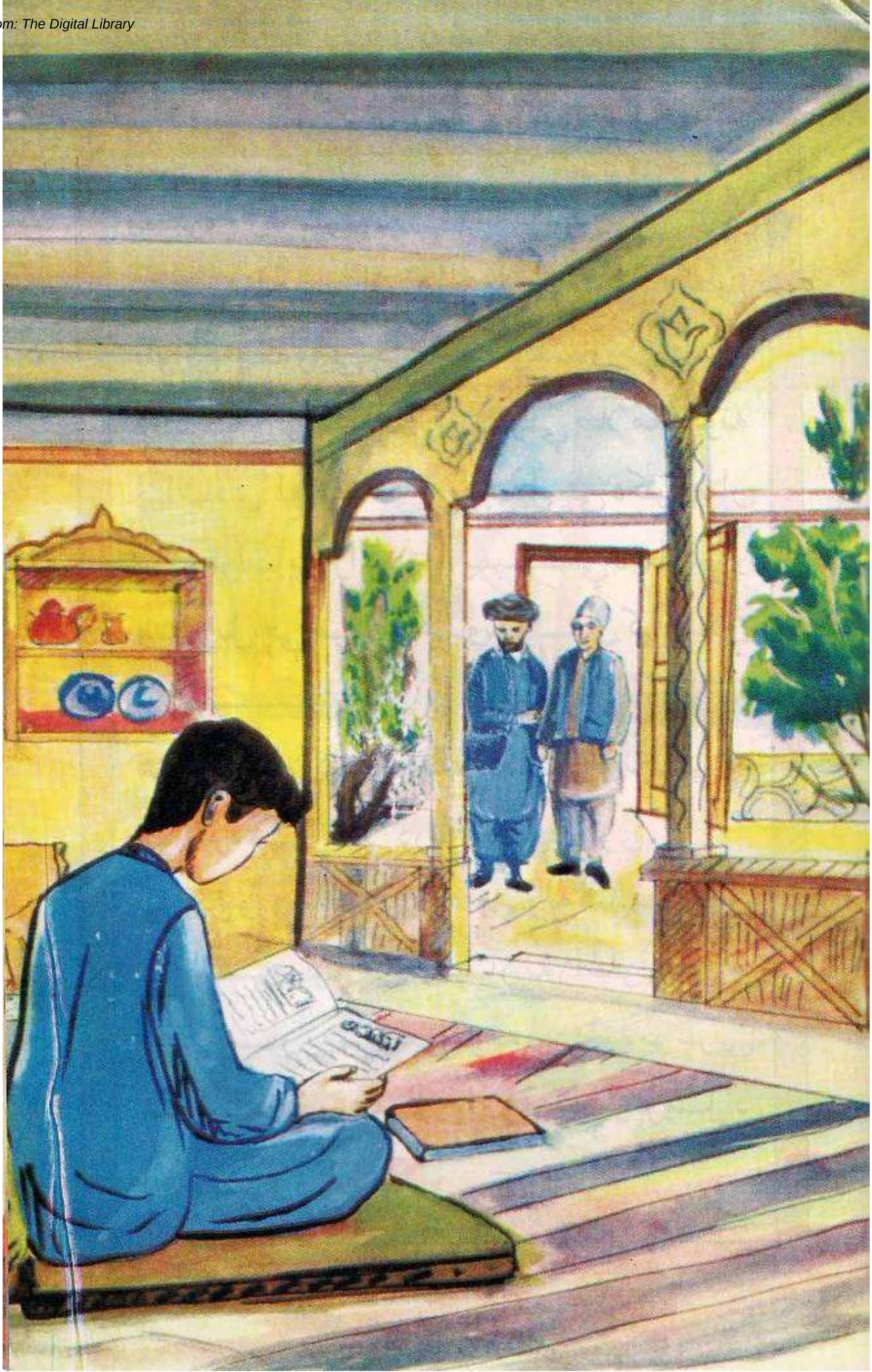

(c) ketabton.com: The Digital Library

شمېره ۹۷۰ میلونه ده.

یو هندوستانی هلك پلاستیکي خلطې پلوري. هغه وايي چې په هندوستان کې د تیرو دسکورو، اوسپنې او سپینې طلا معدنونه زیات دي. له هغه مې و پوښتل چې د کوم ښار یې؟ ځواب یې راکړ: زه د بمبئي د ښار یم او ویې ویل چې مونږ په هندوستان کې پیلان اوشیدې لرو. دغه هندي هلك وویل په هندوستان کې د ښونځي هلکان او نجونې په غورسره د ښوونکي درس ته توجه کوي.

نن وروسته له دوه او نیو له هندوستان څخه سعودي عربستان ته راغلو. دلته هم د هندوستان په شان هوا ګرمه ده. دلته یو عربی هلك ښکاري باز لري له هغه مې و پوښتل د

(c) ketabton.com: The Digital Library

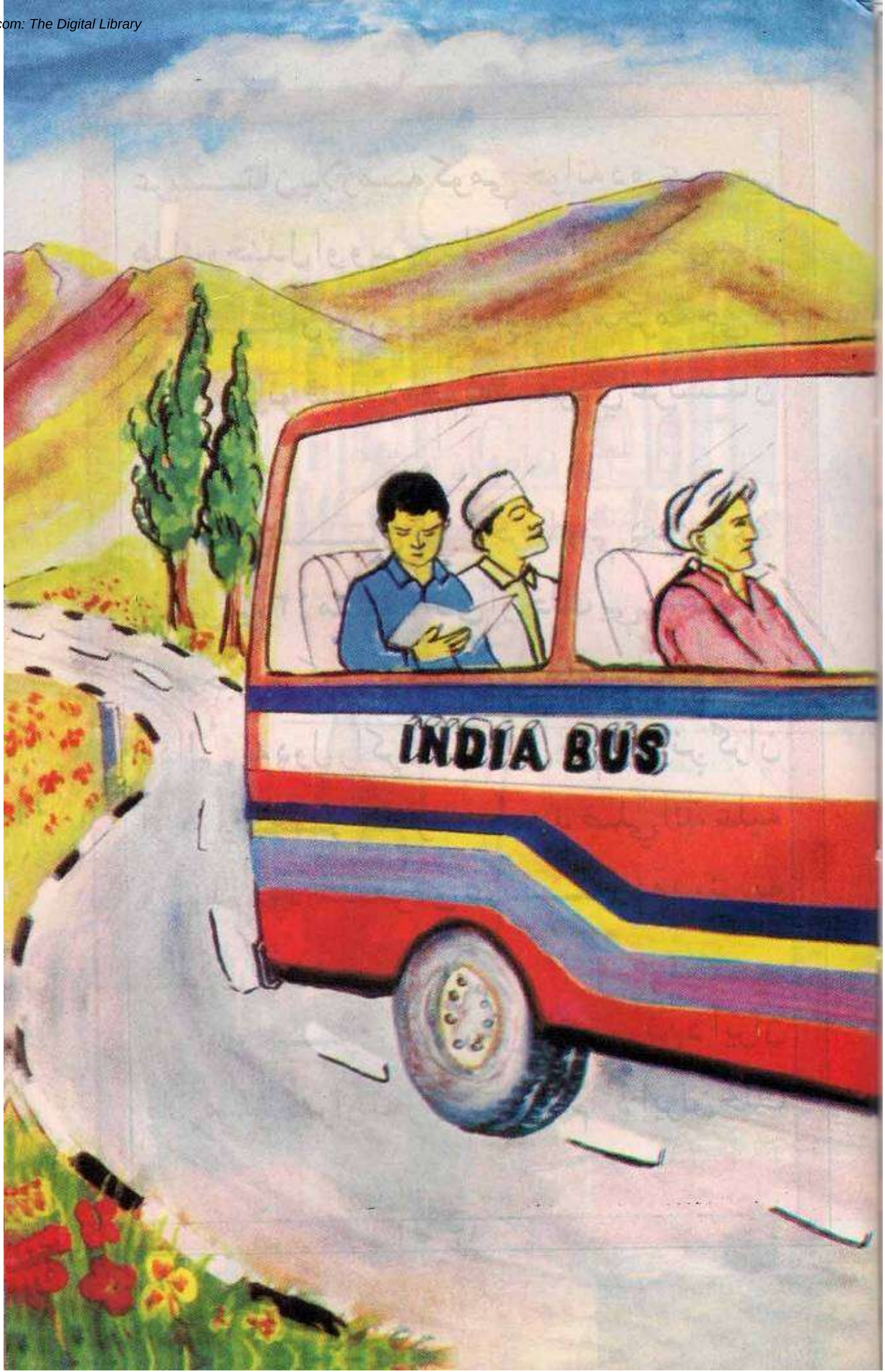

(c) ketabton.com: The Digital Library

عربستان پلازمینه کومې خواته ده. عربي هلك وخندل او ويې ويل: همدا د رياض ښار د عربستان پلازمینه ده او مکه مکرمه چې د مسلمانانو قبله ده هم په سعودي عربستان کې ده.

په عربستان کې د خرما ونې ډېرې دي، نفوس یې ۱۲ میلیونه دی او خلك یې په عربي ژبه خبرې کوي. هغه عربي هلك ماته یو قلم ډالۍ په ډول راکړ. هغه وویل چې زمونږ ګران او خوږ پیغمبر حضرت محمد صلي الله علیه وسلم هم د سعودي عربستان د مدینې په ښار کې دفن دی.

ډیر ستړی او ستو مانه یم، نن د ایران پلازمینې تهران ته راورسیدم. د ایران خلك

(c) ketabton.com: The Digital Library

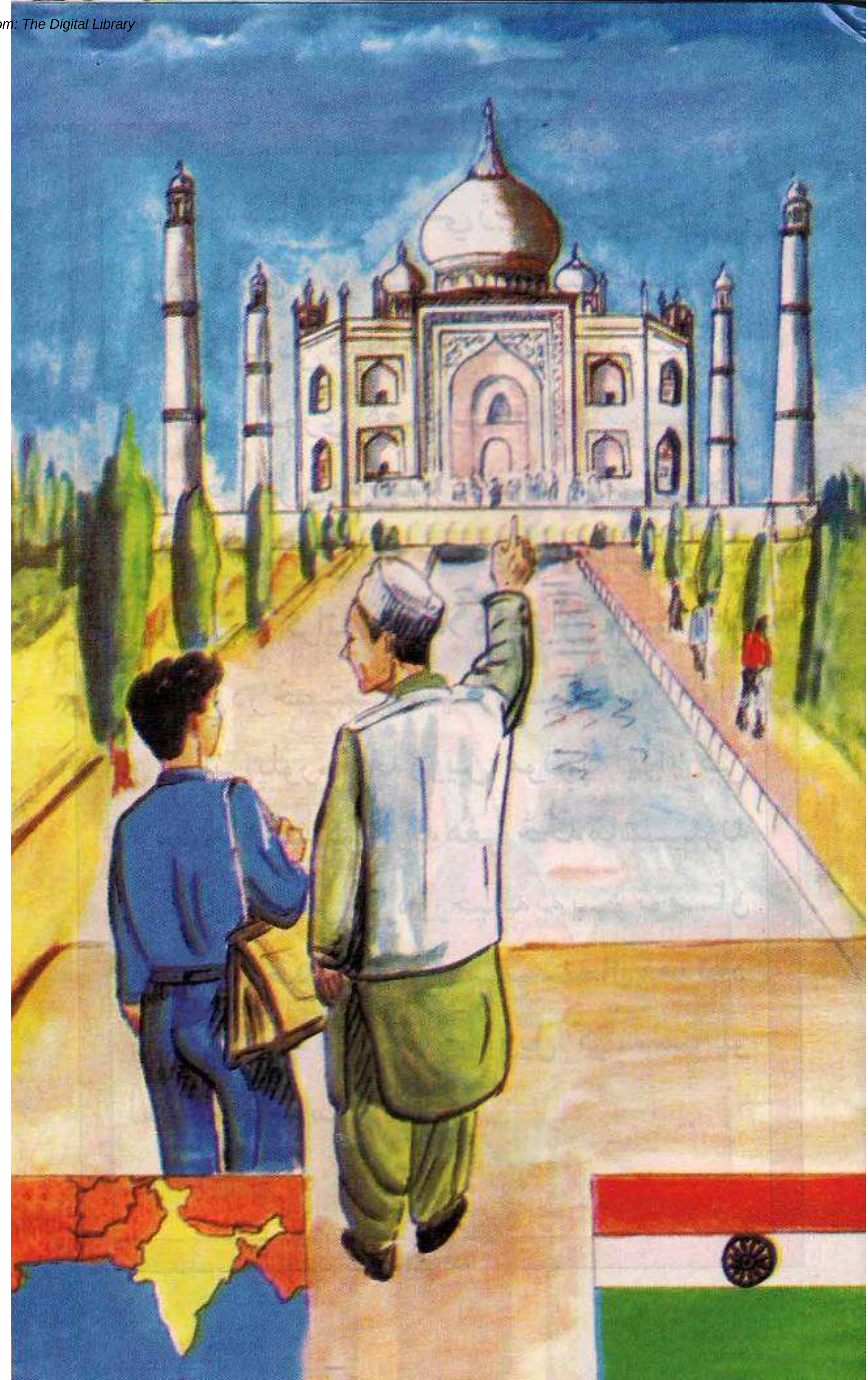

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمونږ په شان په فارسي ژبه خبرې کوي. د ایران هلکان زیار کښه او با نظافته خلك دي.

یو ایرانی هلك چې آغا ناصر نومیږي، ورځپاڼې پلوري. هغه ډیر معلومات لري او وایي چې ایران ۵۰ میلیونه نفوس لري. ورځخه مې وپوښتل چې ته د همدې تهران یې؟ ویې ویل چې نه ګرانه زه اصلاً د اهواز یم خو دلته د ژمي درخصتیو د تیرولو لپاره راغلم او ورځپاڼې پلورم. هغه وویل: مونږ په ایران کې اوسېنه او بـه کوو او له هغې ځخه ماشینونه جوړوو. ناصریوه ورځپاڼه په یو تومان پلوري. ما ځپل خامکي دستمال هغه ته د ډالۍ په توګه ورکړ. ناصر وویل: ګرانه ستاسو له ډالۍ ځخه مننه کوم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

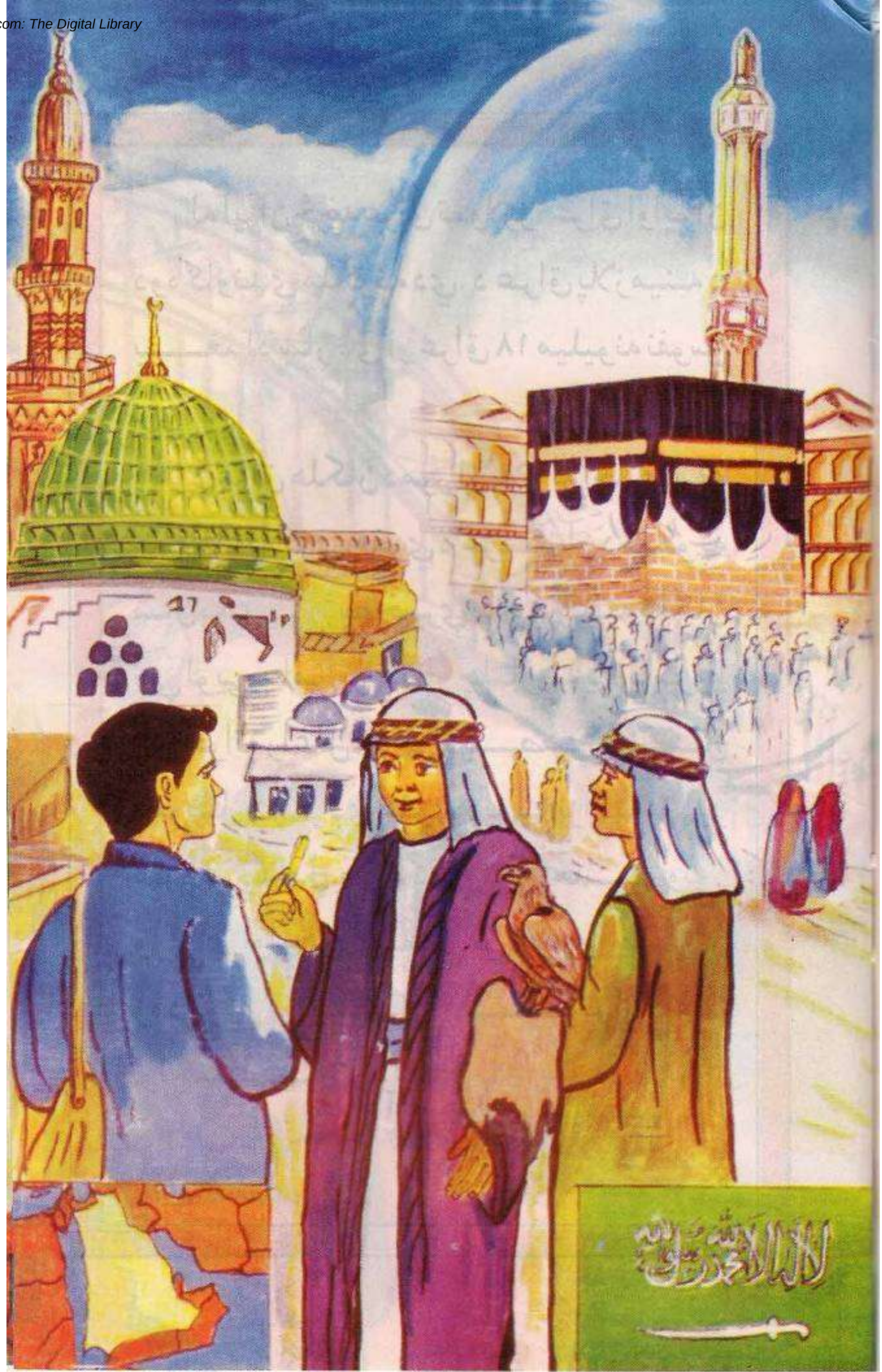

(c) ketabton.com: The Digital Library

له ایران څخه عراق ته ولاړو. عراق او ایران دوه ګاونډي ملکونه دي. د عراق پلازمینه د بغداد ښار دی او عراق ۱۸ میلیونه نفوس لري.

د عراق هلکان د مور او پلار له اجازې پرته هیڅ کار نه کوي. هغوي د عربستان د خلکو په شان په عربي ژبه خبرې کوي. څو تنه هلکان چې لویې جامې پرځان او چلتارونه یې پرسر وو زما خواته راغلل. یو یې د بصرې او بل د موصل د ښار دی هغوي ډیر با نزاکته او ډیر مؤدب ړغیدل. ما هغوي ته افغانۍ روپۍ ورکړلې او له هغوي نه مې یو دینار واخیست.

زه داټولې پیسې ساتم او د هغو ټولګه (کلکسون) جوړوم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

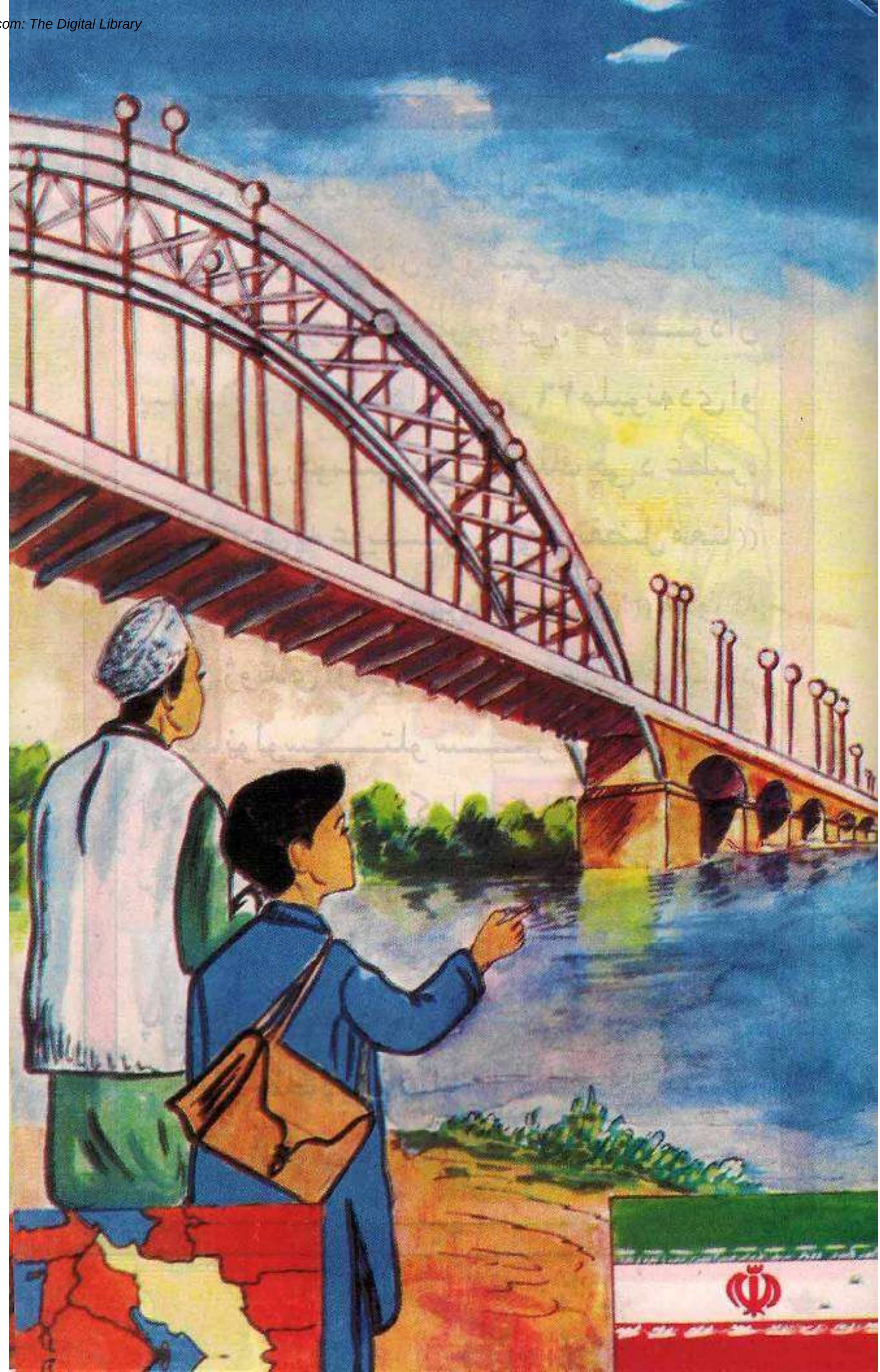

(c) ketabton.com: The Digital Library

وروستــه له یوې اونۍ له عراق څخه ووتلو او نن خرطوم د سودان پلازمینې ته ورسیدلو.

د پیل پوزې ته خرطوم وايي، خو ســـودان پیلان نه لري. د ســودان نفوس ۲۶ ملیونه دی او خلك يې تورپوستي دي. یو هلك چې د عطبره دولایت دی په عربـــــي وايي: ((تفضل معنا)) یعنې ((له مونږ سره مهرباني وکړئ!)) ما ورته وویل: ژوندی اوسئ! د ســــــودان ځوانان د ورځپاڼو لوســـــتلو ســــــره ډیره مینه لري او د مطالعې پروخت کتاب خپلو ســـــترګوته نژدې نه نیسي.

پرون د مرغومي پر ۱۵ مه نیټه د جمعې په ورځ توکیو د جاپان پلازمینې ته ورســیدلو. د جاپان خلك ډیر پاك او بـا نظافته دي. هغوئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

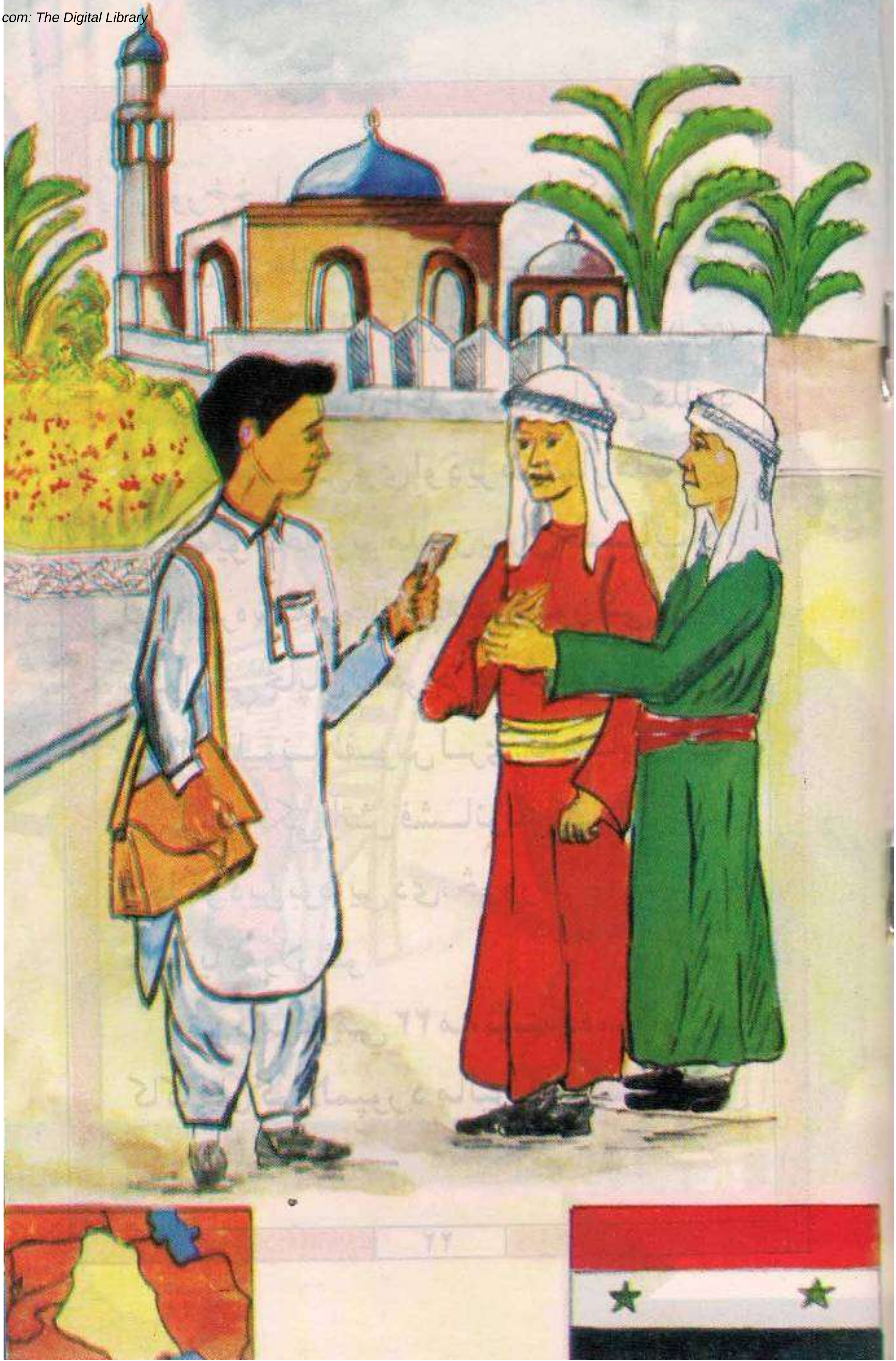

(c) ketabton.com: The Digital Library

هره ورځ خپل غاښونه په برس او کريم سره وينځي. يو هلك د هيرو شيما له ښار څخه راغلي او كبان پلوري. خلك هغه ته ((ين)) وركوي او كبان اخلي. دغه جاپانی هلك د حساب ماشين لري او ډير هوښيار هلك دی. هغه له يو څخه تريو مليون پورې حساب زده لري.تيره شپه د جاپان په تلويزيون كې وويل شول چې جاپان له څو جزيرو څخه جوړ شوی او۱۲۵ مليونه نفوس لري. په جاپان كې ورغورځونكي(آتش فشانونه) كيږي.د جاپان دخلكو دين بودايي دی. څو ورځې وروسته به ماليزيا ته ولاړ شو.

نن د مرغومي ۲۲ مه نيټه ده، زه او زما كاكاجان كوالالمپور د ماليزيا اسلامي

(c) ketabton.com: The Digital Library

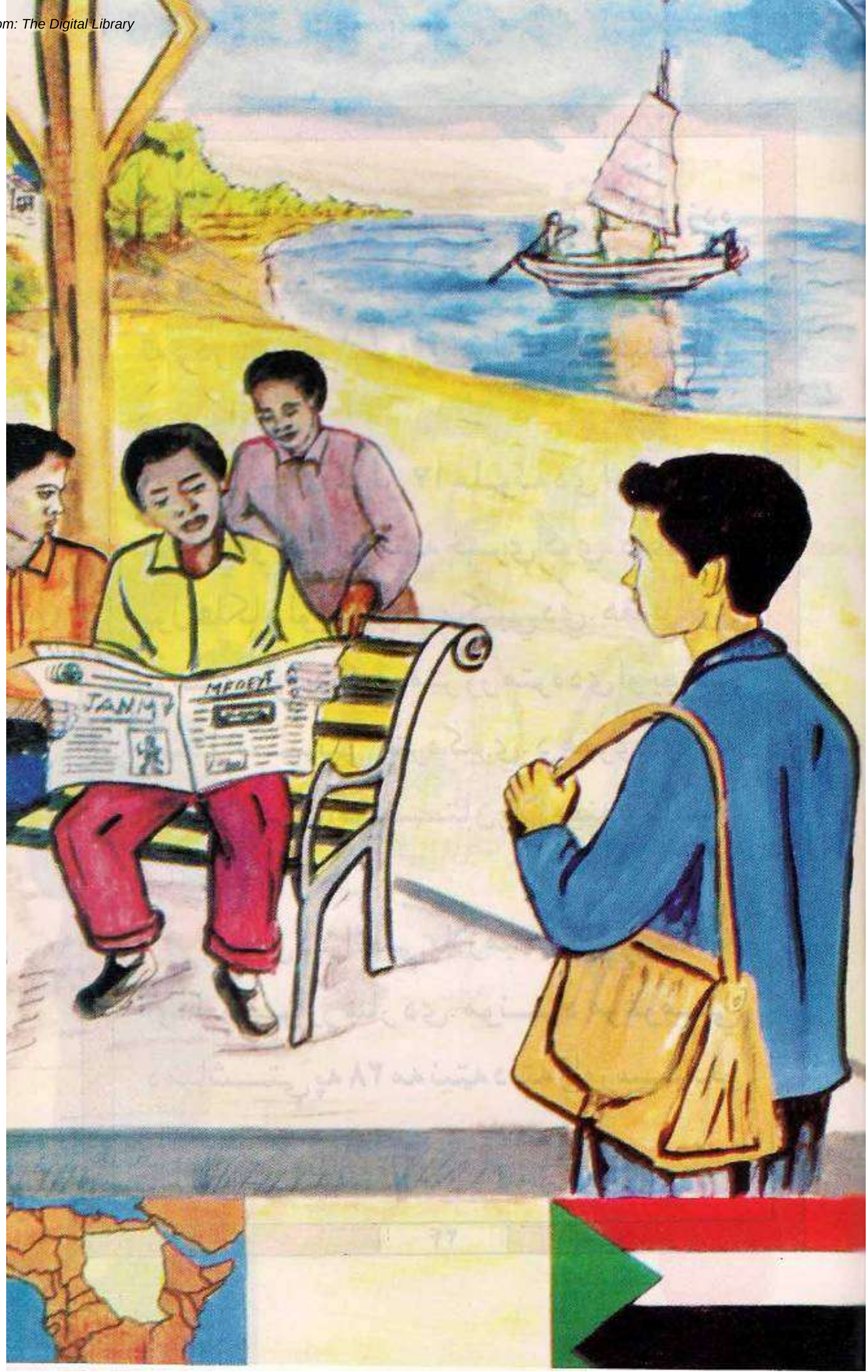

(c) ketabton.com: The Digital Library

مملکت پلازمینې ته ورسېدلو. ډیر زده کوونکي د پنانګ او کوچنګ څخه پلازمینې ته د درس ویلو لپاره راځي او په پلازمینه کې درس وايي.

د مالیزیا نفوس ۱۷ ملیونه دی او خلك په مالایي او چینایي ژبه خبرې کوي. د مالیزیا ټول هلکان لوبغاړي او مکتبي دي. هغوي ټول پوهیږي چې یو کیلو متر زر متره دی او یو متر سل سانتي متره کیږي. د هغوي دوه تنه پوهیدل چې د افغانستان پلازمینه د کابل ښار دی.

پاریس د فرانسې پلازمینه او یو ښایسته او د لیدلو وړ ښار دی. مونږ د مرغومې د میاشتې په ۲۸ مه نیټه دلته راورسېدلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

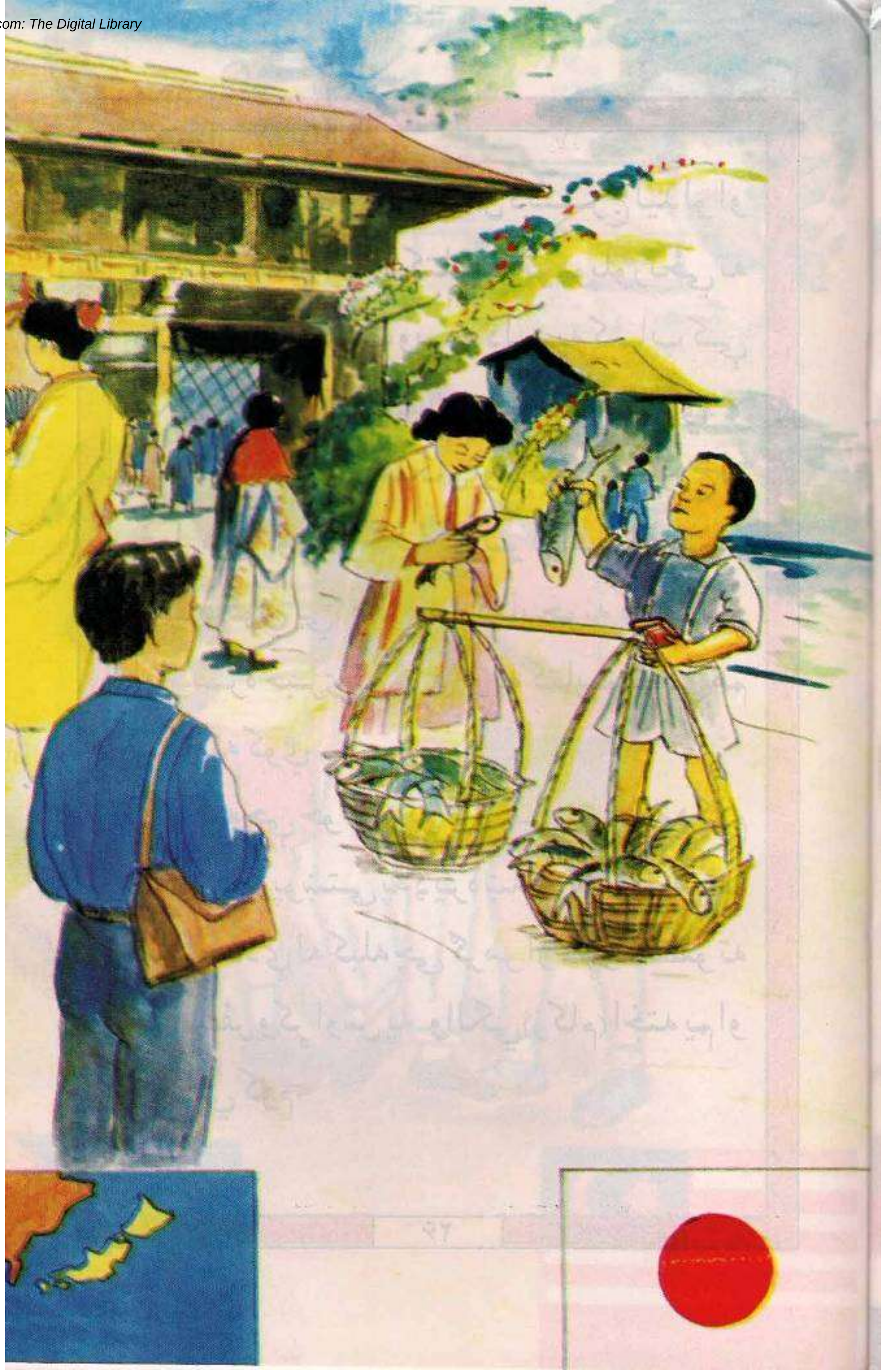

(c) ketabton.com: The Digital Library

اونيغ (مستقيماً) د ايفل د برج ليدلو او وروسته له هغه د كتابونو يوپلورنځي ته ولاړو. ما يو كتاب وپيرو دلو. په كتاب كې ليكلي وو چې فرانسه ٥٦ مليونه نفوس لري.

د فرانسې هلكان او نجونې هره ورځ له خپل مور او پلار څخه يو يو فرانك اخلي او ذخيره كوي يې. هغوي په كتابخونه كې په لوړ آواز سره خبرې نه كوي او په كتابونو كې هم ليكل نه كوي.

كله چې څوك له يو فرانسوي څخه د كوم ځاى پته وپوښتي په ډيره ښه توګه ورته پته ښايي. ددې له كبله چې ګرمو او سړو منطقو ته مې سفر وكړ اوس په والګي (زكام) اخته يم او پرينجي كوم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

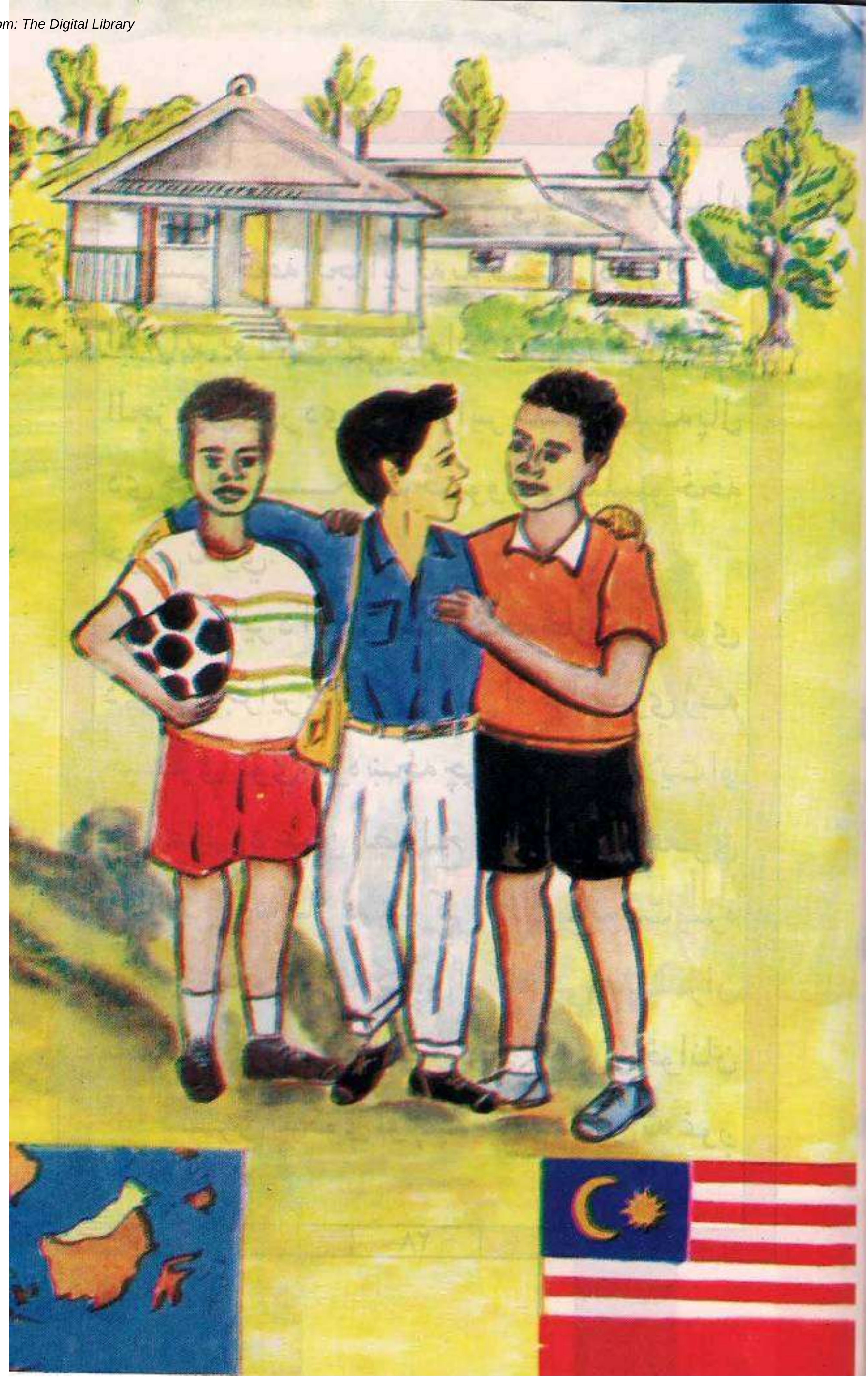

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سـلواغې د مياشـتې په ٤ مه نيټه له فرانسې څخه الجزاير ته په کښتۍ کې ولاړلو.

الجزاير يو افريقايي هيواد دی. پلازمينه يې د الجزيرې ښار دی. د الجزاير خلک ميلمه پال دي خو له سګرټ څښوونکو ميلمنو څخه خوښ نه وي.

الجزاير د افغانستان څخه څلور واره لوی دی. د الجزاير خلک په عربي او فرانسوي ژبه خبرې کوي. يوه ښځه چې د الګار دولايت او خاوند يې د عين الصالح د ولايت وو. هغوي ويل چې دآهاګار په ښارکې خلک په نوبت سره موټرونو ته ورپورته کيږي اوکله چې مشران خبرې کوي د الجزاير وړوکي او نوي ځوانان خبرې نه کوي او چپه خوله هغوئ ته غوږ

(c) ketabton.com: The Digital Library

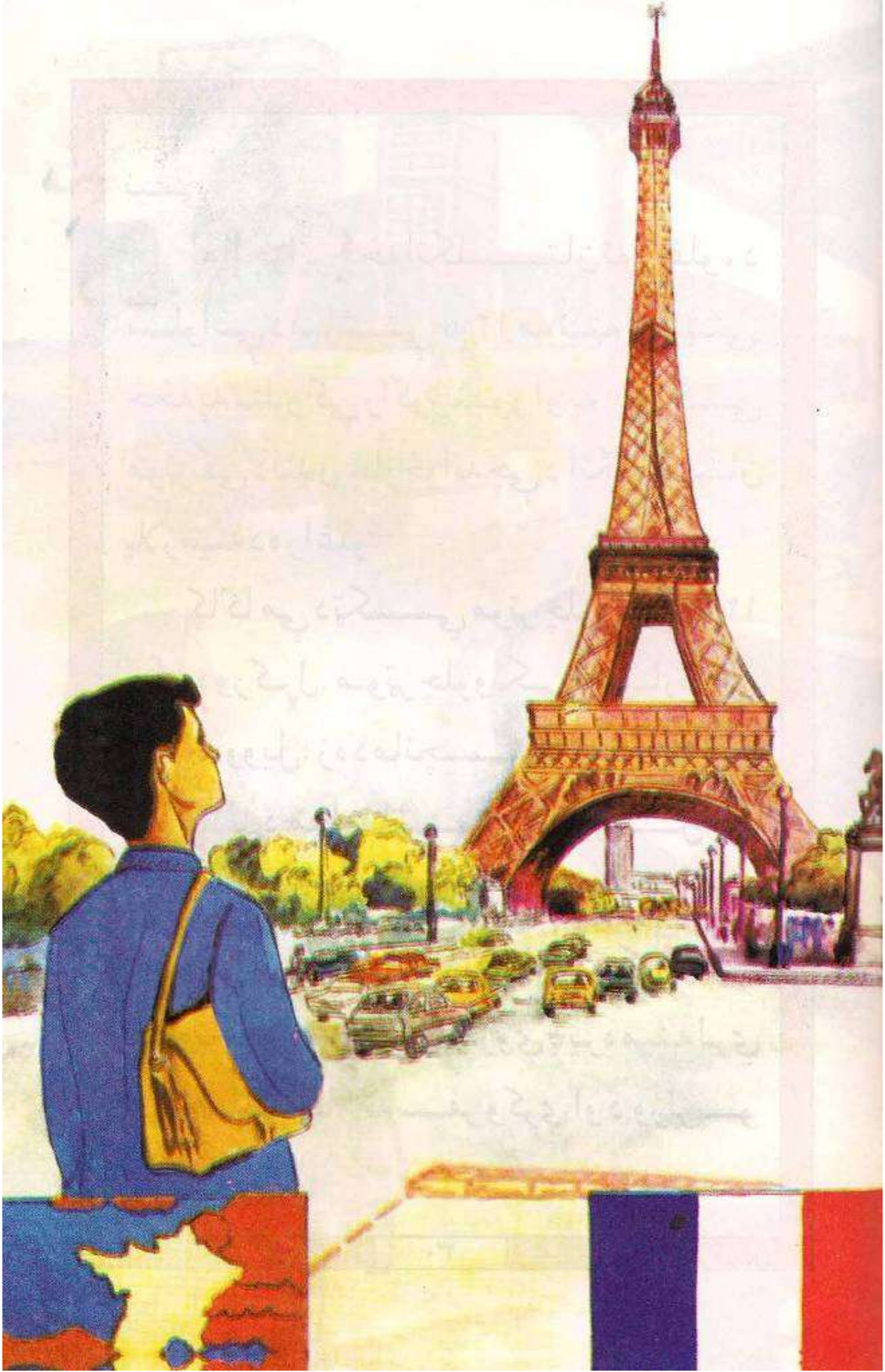

(c) ketabton.com: The Digital Library

نیسي.

له الجزایر څخه انګلستان ته راغلو، د سلواغې د میاشتې په ۱۲ مه نیټه له کښتۍ څخه په بندر کې راکوز شوو او په یو ټکسي موټر کې دلندن ښار خواته چې د انګلستان پلازمینه ده راغلو.

کاکا مې د ټکسي موټر چلوونکي ته ۱۲ پونډه ورکړل. موټر چلوونکي په لیاره کې مونږ ته وویل: زه د مانچستر د ښار یم. هغه زمونږ د معلوماتو لپاره وویل چې انګلستان ۵۷ ملیونه نفوس لري او مونږ په لندن کې په انګلیسي ژبه خبرې کوو. موټر چلوونکي وویل چې زما زوی ډیره مینه لري چې افغانستان ته سفر وکړي او د وزلوبو

(c) ketabton.com: The Digital Library

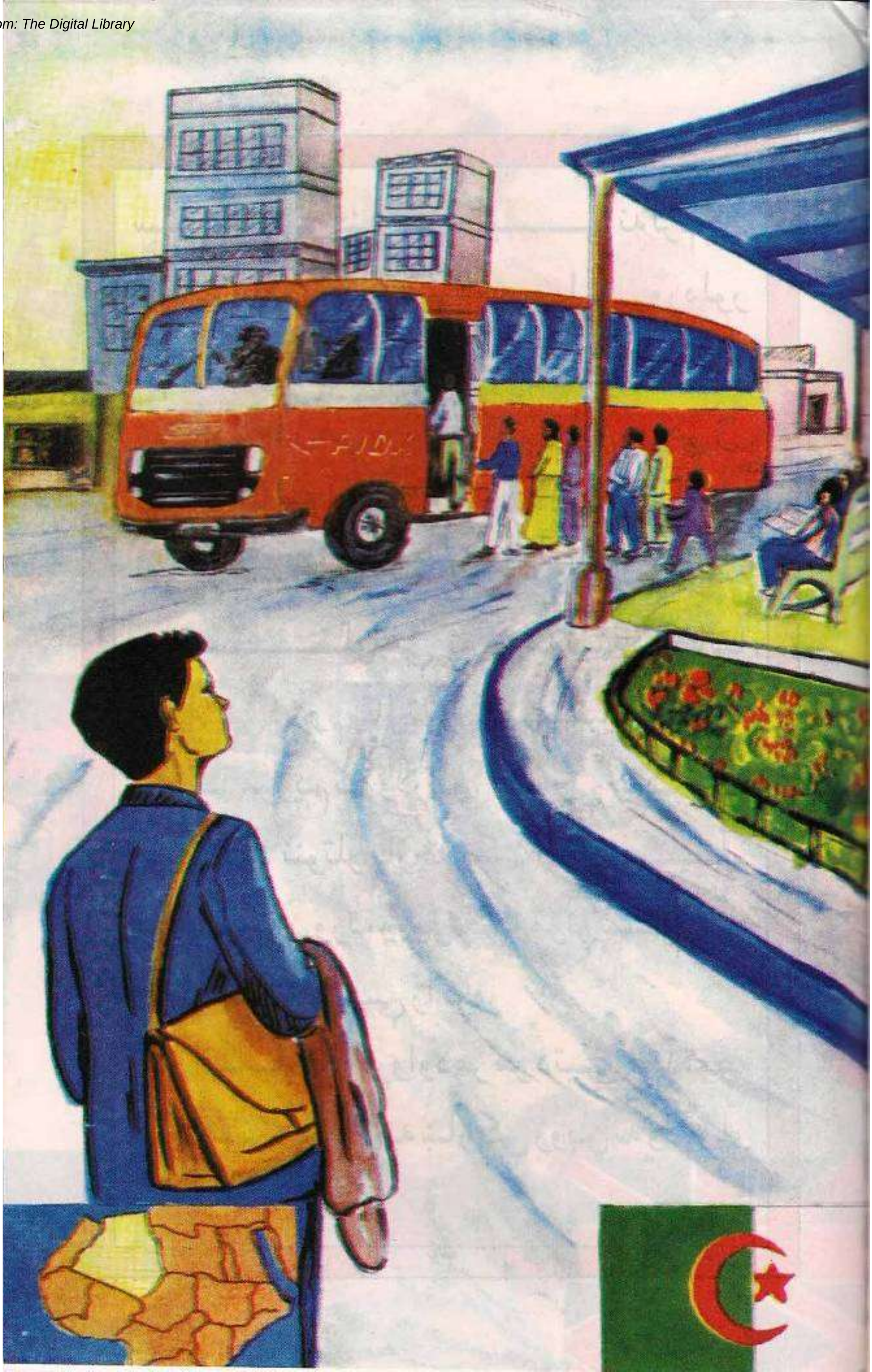

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیالیۍ وویني خو زه پیسې نه لرم چې افغانستان ته يې ولیږم. هغه وویل چې وړه لور مې پوهیږي چې یو ملیون لس لکه کیږي.

کاکاجان مې په لندن کې ویلي وو چې ژر به ایتالیا ته ولاړ شوو اوهلته به د ایتالیا له موزیم څخه لیدنه وکړو. له همدې امله کله چې د سلواغې په ۱۸ مه نیټه د ایتالیا پلازمینې د روم ښار ته ورسیدلو مونږ د ایتالیا موزیم ته ولاړلو. کله چې کاکا مې موزیم ته د ننوتلو پارچه(ټکټ) اخیستلو موظف سړي ورته وویل چې زمونږ پیسې لیره دي، ماته لیره پیسې راکړه.

ایتالیا د ګوګړواودمر مر دتیږو معدنونه لري. مونږ د میلان په ښار کې ژوبڼ ته ولاړو او

(c) ketabton.com: The Digital Library

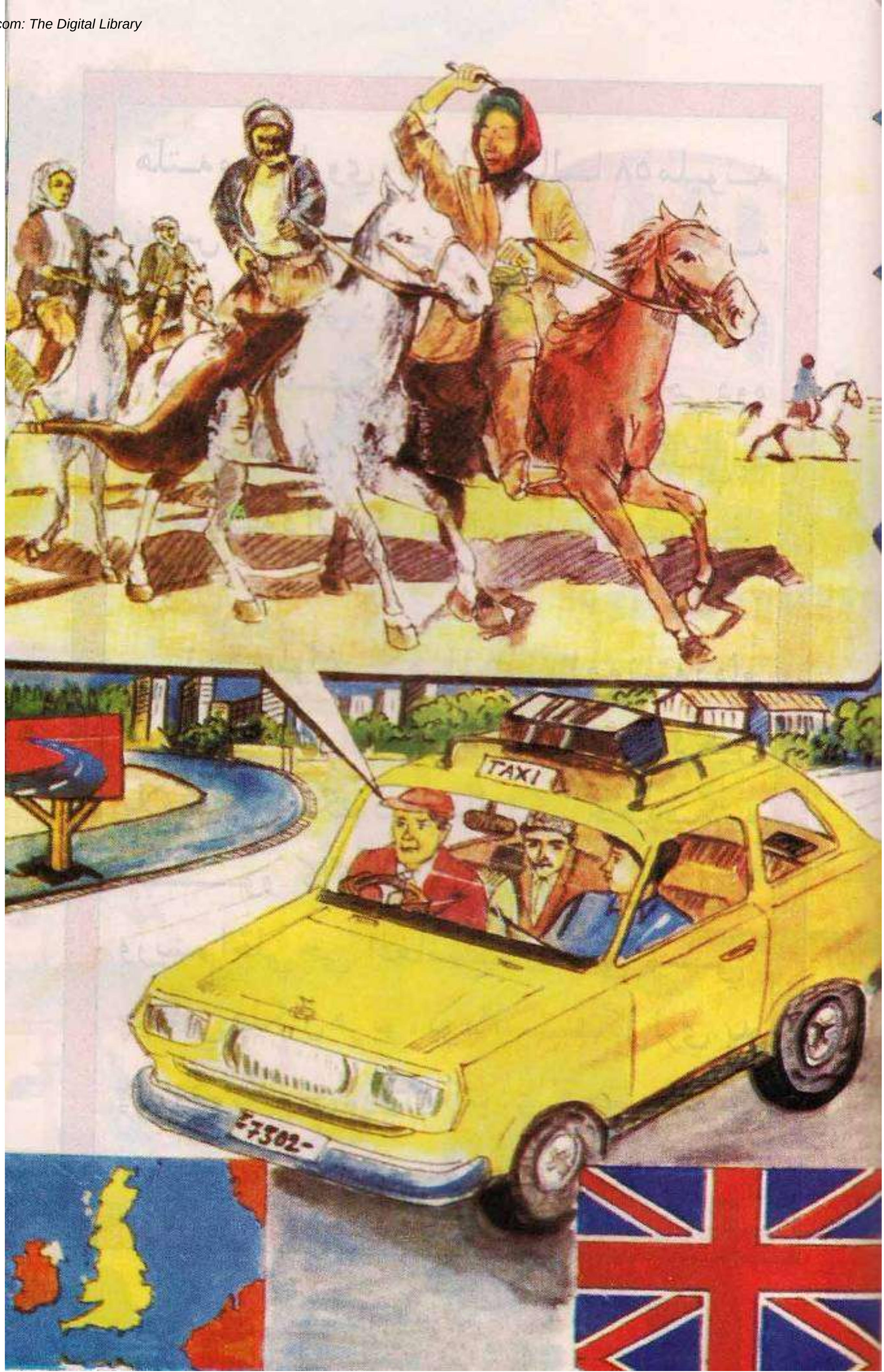

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلته مو ثاروي وليدل. ايتاليا ۵۸ مليونه نفوس لري چې ټول يې باسواده اوبا اخلاقه دي. کله مې چې د ايتاليا نقشه وليدله د موزې په شکل وه. کاکا مې وويل چې دوه ورځې وروسته يعنې د سلواغې د مياشتې په ۲۰ مه نيټه د الوتکې په واسطه چين ته سفر کوو.

نن د سلواغې د مياشتې ۲۰ مه نيټه ده او مونږ څو دقيقې مخکې د ۱۱ بجو څخه د چين پلازمينې پکنګ کې له الوتکې څخه ښکته شوو. کاکاجان مې دلته چينې لوبې او وريښم اخلې چې افغانستان ته يې يوسي. چينايي هلکان هر يو، يو بايسکل لري. په چين کې نفوس ډير زيات دي. د چين نفوس

(c) ketabton.com: The Digital Library

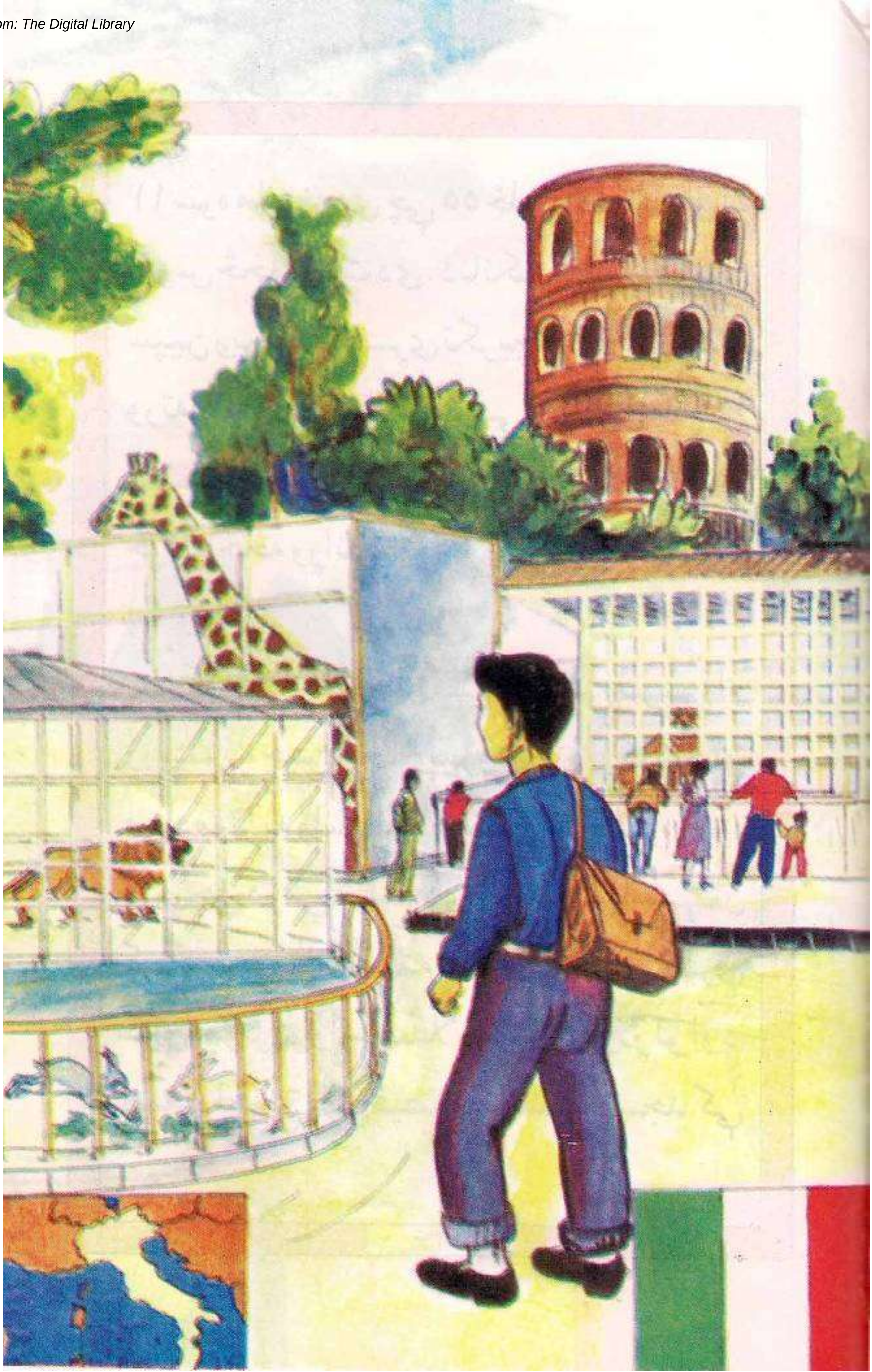

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۱ سوه ملیونه دی چې ۵۵ ځله د افغانستان له نفوس څخه زیات دی. دنانکن په ښار کې یو سپین ږیری ســـــړی تکریچه پلوري او خلك ورته((یوان)) (چینایي پیســـې) ورکوي. د چین ماشـــومان ترکاري خوښه لري او د ترکارۍ له خوړلو څخه وړاندې ترکاري او خپل لاســـونه ښه وینځي.

کله چې کاکاجان مې چینایـي لـوښي او وریښم لـه چیـن څخـه وپیرودل، زه او کاکاجان مې د موټر په واسـطه پاکســتان ته راغلو. سـره ددې چې د ژمي موسم دی خو هوا په پاکســتان کې ګرمه ده. خلك دلته په اردو ژبــه خبـــرې کوي. مونږ یو وار اســـلام آبـــاد ته ولاړ لو او د جمعې لمونځ مو د فیصل په مســـــجد کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

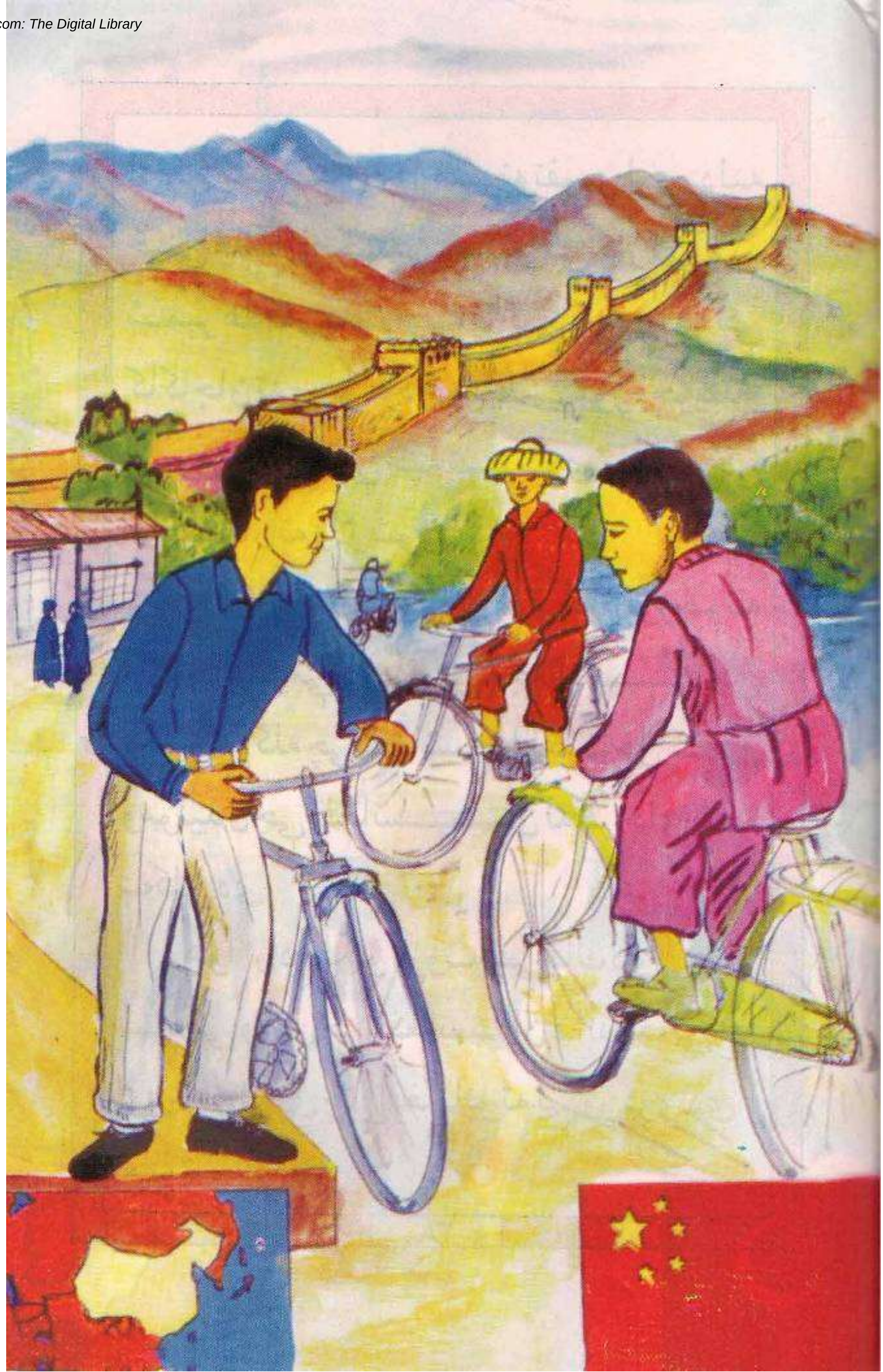

(c) ketabton.com: The Digital Library

اداکړ. پاکستان ۱۴۰ ملیونه نفوس لري. دلته ځيني هلکان د ښښتوپه بټيو کې کارکوي. يو شمېر هلکان يخې اوبه يا ګني پلوري. ما مې کاکاجان ته وويل: زه خپل پلار، مور، خويندو او ورور پسې خپه شوی يم راځه چې افغانستان ته ولاړ شوو.

د کب په ۲۵ مه نيټه په موټر کې تورخم ته راغلو، د غرمې ډوډۍ موپه جلال آباد کې وخوړله. کله چې افغانستان ته داخل شوو وموليدل چې افغانستان له هر ځای ښکلی دی.

هوا او دخلکو زړونه يې پاك دي. د ځان سره مې وويل چې افغانستان د الله تعالی(ج) لوی نعمت دی چې افغانانو ته يې ورکړی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

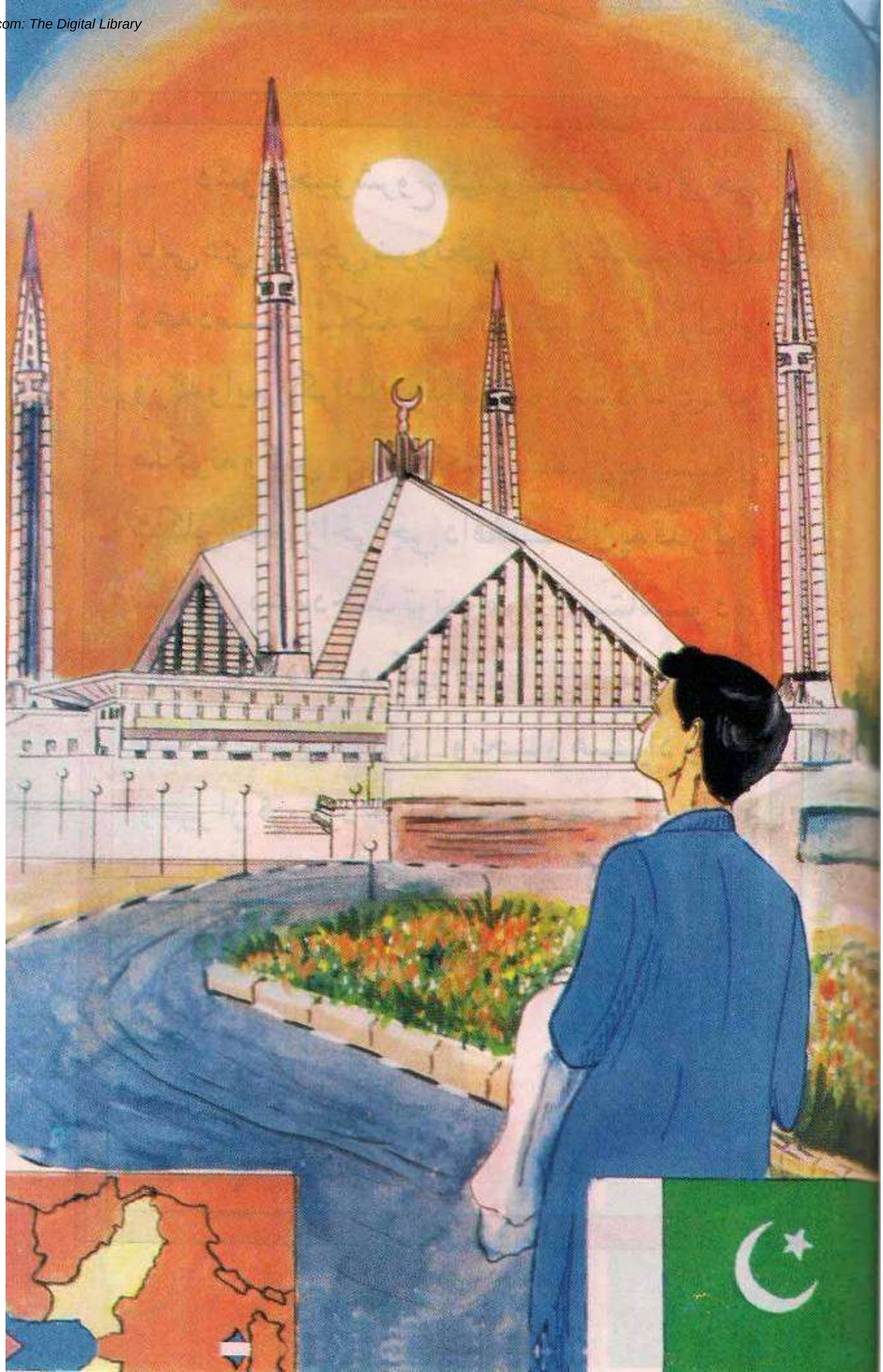

(c) ketabton.com: The Digital Library

دښوونځیو شروع کیدو ته پنځه (٥) ورځې پاتې دي. کله چې ښوونځي ته ولاړشــــم، خپله دغه د ســـــفر لیکنه خپلو ټولګیوالو ته لولم او ورتـه وایم: ((ګرانــو ټولګیوالـو! مـا د نـړۍ ځو ملکونه وکتل یوهم د افغانســـــتان په شـــــان ښکلی نه وٶ، راځئ چې د افغانستان په قدر پوه شـــوچې دغه د جنت ټوټه زمونږ اوستاســـو ده. راځئ چې زده کړه وکړو او زیار وباســـو چې دا جنـــګ ځپلـــی، وران ـ ویجـــاړ هیـــواد و دان اوښیر از کړو او د خپل ټاټوبـــي په غیږ کې آرام او سوله ییز ژوند وکړو.

پای

(c) ketabton.com: The Digital Library

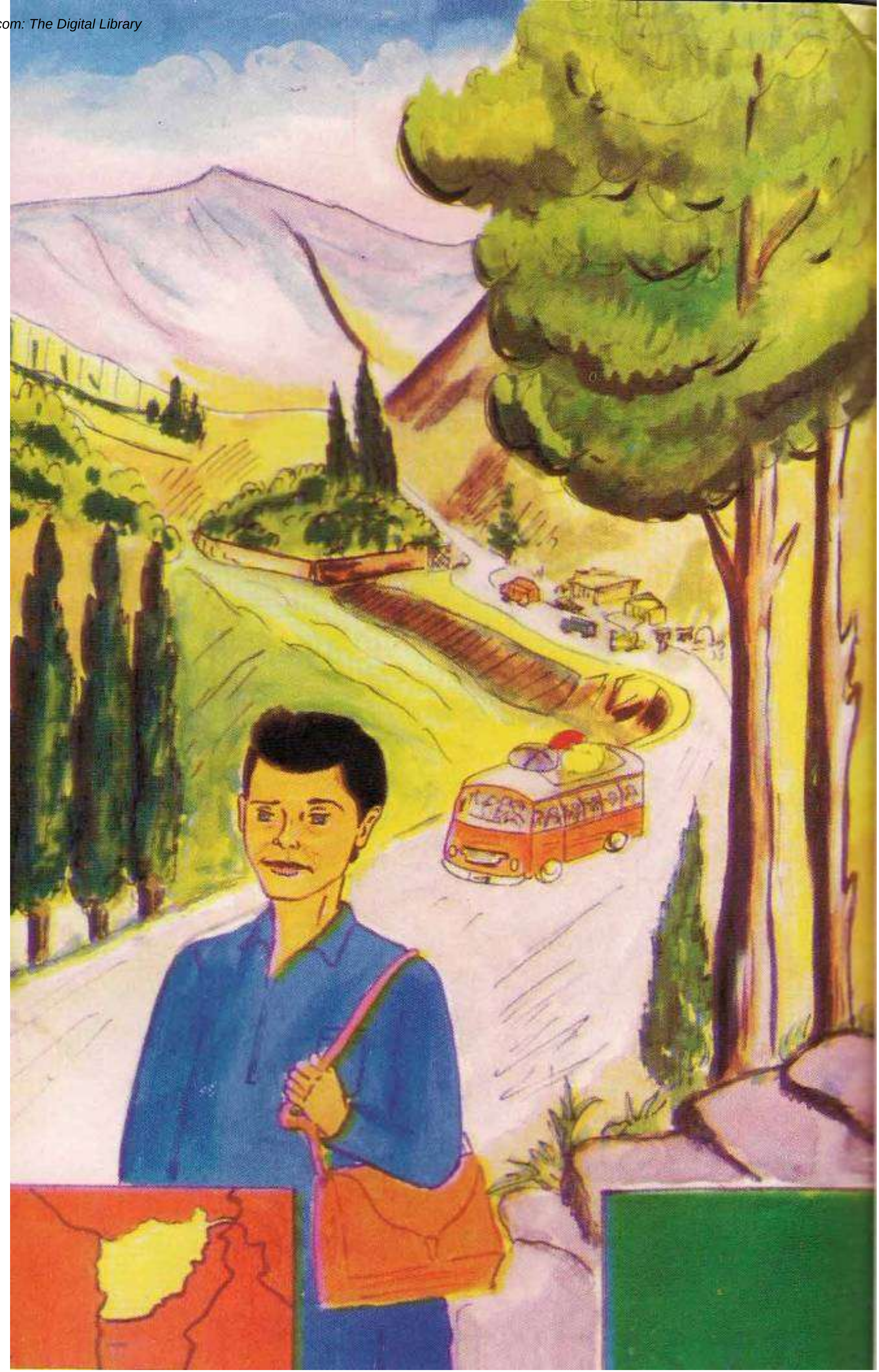

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library